

***Despre concepția și viziunea Părintelui Arhimandrit Gavriil Stoica cu privire la
Părintele duhovnicesc și importanța acestuia în viața creștinului, acum la împlinirea a
trei ani de la mutarea sfinției sale la veșnicele lăcașuri ...***

Înainte de a intra în subiectul propriu-zis vom susține că încă de la întemeierea credinței creștine ne străduim să ne cinstim și să ne omagiem eroii istoriei sau martirii credinței precum și personalitățile marcante, universale și naționale, care au amprentat istoria, veacurile și locurile cu activitatea, cu viața și cu învățăturile ori scrierile lor mult folosite!...

Preacuviosul Părinte Arhimandrit Gavriil Stoica a trecut hotarul lumii acesteia, născându-se în viața cea veșnică și cerească în noaptea de 25 spre 26 august, anul mântuirii 2008. Fiind argeșean de origine, la 25 iunie anul 1953 tânărul Gheorghe a intrat ca frate și viețuitor în mănăstirea Slănic, adică la vârsta de 17 ani, apoi a fost slujitor al mănăstirii domnești - voievodale din Curtea de Argeș. Când se afla încă aici, a fost arestat în noaptea de 25 august anul 1964 (ce coincidentă) de către autoritățile comuniste sub acuzația că distribuie cărți de învățătură creștină, în special ale marelui slujitor și misionar, un alt argeșean, anume Părintele Nicodim Mândiță. A devenit duhovnicul mănăstirii de maici Zamfira – Prahova, la 1 august anul 1978 (așadar, cu puțin timp în urmă a împlinit aici treizeci de ani de slujire mărturisitoare și duhovnicie), unde iată, a rămas până la sfârșitul vieții. A fost ucenic și apropiat al vrednicului de pomenire și amintire ori vestitului duhovnic – Părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc de la Mănăstirea Techirghiol – Constanța. Tot familia sfinției sale a odrăslit un alt slujitor vrednic al altarului bisericii noastre sfinte – adică fratele său după trup, în persoana Părintelui Ierodiacon Iustinian Stoica – economul Schitului Românesc Prodromul din Sfântul Munte Athos – Grecia. Nu trebuie trecut cu vederea faptul că Părintele Gavriil a fost un apropiat și de Părintele Arhimandrit Nicodim Dimulescu – starețul Mănăstirii Crasna – Prahova, tot un argeșean de origine.

Părintele Arhimandrit Gavriil Stoica s-a conturat și s-a identificat în mintea și în inima mea, prin câteva trăsături și calități distincte: - în primul rând caracterul, onoarea și demnitatea părintelui; după aceea cultura teologic – duhovnicească și nu numai, cu care a fost înzestrat datorită muncii și tenacității prea cuvioșiei sale; luciditatea și spiritul său critic însoțit de foarte multă înțelegere și condescendență; pe urmă spiritul de disciplină, în primul rând cu el însuși, de rigoare academică, doctrinară, liturgică și canonică revelată cu fiecare slujire a sa ori cu fiecare predică sau cuvântare, susținute într-un mod foarte coerent și elevat în diferite împrejurări și cu diferite ocazii; comportamentul, felul său de a fi și de a se raporta la semenii săi, la fiecare în parte într-un mod deosebit și unic, fiind foarte respectuos, accesibil și deschis, chiar natura, spiritual și, de ce nu, și cu acut simț al umorului, sănătos și autentic, toate acestea ducând la descoperirea în persoana sa a eticii bunului simț, pe care a cultivat-o de-a lungul întregii sale vieți și care astăzi o întâlnești tot mai rar!... *Părintele Gavriil Stoica* a mai avut și calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreție și modestie ieșite din comun, care mi-au inspirat foarte multă încredere, confort sufletesc și dragoste față de valorile perene ale spiritualității și culturii noastre autentice!... Totodată, sfinția sa a fost unul dintre cei mai luminoși și mai învățați călugări ai noștri, duhovnic aspru cu păcatul dar mereu blînd cu păcătosul, plin de harul

păcii și al bucuriei. Chiar dacă avea și unele păreri pe care nu i le puteam împărtăși, l-am apreciat mereu pentru felul în care știa să-și argumenteze opiniile și să și le spună simplu și învăluindu-le în bunătate, spre a nu răni.

Și, totodată sfinția sa realiza faptul că păstorul duhovnicesc trebuie să arate în toate bună-rânduială. Fiindcă în bună-cuviință stau toate chipurile unei purtări frumoase. Păstorul duhovnicesc își păzește buna cuviință în relațiile sale când: - nu își neglijează îndatoririle sfinte și apostolia sa; - când își amintește că trebuie să fie, oriunde și oricând, un model creștin, când vorbește și când tace; - când se conformează el însuși responsabilităților care decurg din grija pentru conștiința turmei sale. Păstorul duhovnicesc care nu (se) neglijează și își amintește cele ce se cuvin lui, aflându-se într-o adunare, nicidecum nu se va lepăda caracterul cuviincios, fiindcă acesta este cu neputință de îndepărtat de la el, deoarece nu îi îngăduie aceasta însăși vrednicia preoțească, care este nedespărțită de cuvioșie. Chipul preoțesc de neschimbat îl constrânge pe preot să se armonizeze cu multă luare aminte și atenție cu relațiile din obștea lui și să își facă aceste relații cu multă prevedere. Mai întâi și mai presus de toate, se armonizează caracterului sfânt ce i se impune. Trebuie să nu se arate în adunări fără vreo pricină impusă de slujirea lui, ori să le caute pe acestea cu tot dinadinsul, sau să se facă plăcut acestora. Trebuie să își facă relațiile cu mulă chibzuintă și după o îndelungă și atentă cercetare a petrecerii și caracterului și a cugetului persoanelor cu care urmează să aibă relații. Dacă acestea sunt în așa fel încât prietenia și relația cu ele să îi aducă lui cinste și bun renume, atunci poate să se împrietenească și să intre în relație cu ele. Dar dacă, dimpotrivă, reputația acestora nu este bună ori sunt socotite de o moralitate îndoielnică, sau de un cuget stricat, sau de o petrecere și viețuire rău famate, atunci prietenia față de acestea și relația cu ele cu cât este mai apropiată, cu atât este mai vătămătoare și mai insultătoare. Aceasta ne învață pe noi Sfântul Apostol Pavel când zice: „Nu vă înșelați, căci vorbirile rele strică obiceiurile bune”¹. Asemenea relații îl vatămă foarte mult mai ales pe preot, fiindcă, în împreună-petrecerea cu persoanele prost văzute din punct de vedere moral, pe nesimțite, se depărtează cuvioșia lui și este prădată puțin câte puțin bogăția bunei-cuviințe preoțești, și la urmă se va afla și el gol de toată cinstea și respectul din parte celor păstoriți de el. Despre acest preot se poate spune, în chip foarte potrivit, cuvântul profetului Osea: „Și alții au mâncat puterea lui, iar el nu a știut”². Prin urmare prietenia și filiația duhovnicească se constituie a fi un criteriu indispensabil în vederea realizării și desăvârșirii unei relații duhovnicești, bazată pe încredere, deschidere și dragoste reciprocă, ziditoare și mult folositoare!...

În acest fel stând lucrurile, apreciat fiind în mod deosebit de către vrednicul de pomenire Patriarh Teoctist, *Părintele Gavriil Stoica* a fost toată viața drept ca bradul (și la propriu și la figurat), cu o voce baritonală, tunătoare, intrasingent dar totuși cald și cât se poate de uman în toate deciziile pe care le lua, mai cu seamă în problemele bisericesti, spirituale și duhovnicești. Era cu o vitalitate remarcabilă pentru vârsta pe care oricum nu și-o trăda, cu un simț al umorului măsurat – așa l-au cunoscut și așa îl vor purta permanent în inimă pe Părintele Gavriil toți cei care au trecut pragul mănăstirii Zamfira. Fie din paginile revistelor “Lumea Monahilor” și “Lumea Credinței” ori a altor reviste bisericesti, fie din emisiunile de la PAX TV sau din altele, fie direct din înălțimea amvonului, prezența cuvântătoare a venerabilului părinte era cuceritoare și mult

¹ I Cor. 15, 33

² Os. 7, 9

folositoare. Prin sinceritate, prin cultura sa duhovnicească, prin trăire dar mai ales printr-o neclintită voință în Mântuitorul Iisus Hristos, căci a voi și a face în Domnul Iisus Hristos au fost două daruri, îndelung lucrate și cultivate de către *Părintele Gavriil Stoica*. Și acest lucru pentru că păstorul spiritual, ca să poată să-l ajute esențial pe fiul său duhovnicesc și să-și împlinească misiunea sa ultimă trebuie să dispună de calități religioase, morale și raționale eminente, dăruit prin asceză slujirii lui³. Reprezentarea Domnului de către preot sau păstor în timpul exercițiului slujirii sale aduce ca rezultat asumarea din partea lui a responsabilităților celor mai mari, ce impun mobilizarea tuturor puterilor și a capacităților lui pentru realizarea deplinătății virtuților, prin urmarea lui Iisus Hristos „după măsura întrupării”⁴. Astfel, preotul ar putea să devină „modelul credincioșilor” și „Evanghelie vie”, propovăduind prin personalitatea lui⁵ caracterul izbăvitor și mântuitor al vieții în Iisus Hristos și oferindu-se pe sine însuși ca dovadă și cheazășie că poruncile lui Iisus Hristos se pot îmfăptui, împlini și desăvârși cu adevărat⁶.

Într-o altă ordine de idei, *Părintele Arhimandrit Gavriil Stoica* a primit cu multă dragoste pe foarte mulți tineri la sfat, încurajându-i și ajutându-i pe mulți dintre studenții teologi să se pregătească pentru apărarea și promovarea credinței ortodoxe în anii grei ai dictaturii comuniste. A fost în același timp un bun păstrător al Tradiției și un păstor receptiv la noile probleme apărute în societate. Era elegant și ordonat, ospitalier și erudit. Un preot distins al cultului ortodox și un om al culturii înțelepte, un slujitor al Bisericii și al poporului român.

Preacuviosul Părintele Arhimandrit Gavriil Stoica a fost un om al bucuriei, al seriozității și discreției, un om care și-a propus să înmulțească seriozitatea și conștiinciozitatea și credem că a reușit cu prisosință. Darul deosebit al părintelui Gavriil de a vorbi și mai ales de a aprofunda cuvintele Scripturii și în special ale Noului Testament, precum și a dogmelor și a sfintelor canoane, preocuparea pentru cărțile fundamentale ale spiritualității ortodoxe, cum ar fi Patericul și Filocalia, dar și pentru textele liturgice cuprinse în cărțile de slujbă, l-au făcut să fie iubit și în același timp să fie un părinte duhovnicesc cu autoritate și discernământ.

Știind, din propria-mi experiență, că fiecare întâlnire cu *Părintele Gavriil* a fost un prilej de mare înălțare sufletească și de sărbătoare, asemeni întâlnirilor învățăceilor cu marii filozofi ai vremii antice precum: Platon, Plotin, Socrate, Aristotel, fiindu-ne pildă demnă de urmat, de înțelepciune, abnegație și dăruire, mă (mai) gândesc că avem tendința, capcana ori ispita de a-i uita foarte repede pe acești oameni, sporiți duhovnicește și îmbunătățiți din punct de vedere moral, pe aceste personalități ale culturii și spiritualității noastre, fiindu-le prea puțin recunoscători pentru toate câte ne-au făcut și ne-au dăruit ei nouă, cu toate că ar trebui să ne aducem aminte „de mai marii noștri”!...

Prin urmare, cuvintele noastre sunt puține și neputincoase pentru a putea spune cât bine a făcut *Părintele Gavriil Stoica*, datorită ținutei sale morale și preoțești, a echilibrului și înțelepciunii sale, a preocupărilor sale teologice și cărturărești, a dragostei sale față de Dumnezeu și (de) oameni, a atașamentului său față de țara aceasta și de Biserica strămoșească!...

³ Sf. Vasile cel Mare, *Regulile vieții monahale* 22, PG 13, 1409 a.

⁴ *Extensiunea termenilor*, 43, PG 31, 1028 b c.

⁵ Χρυσόστομος Γαλουῆρης, *Εισήγηση στο Β' Ιερατικό Συνέδριο των κληρικών*, Αθήνα, 1961, p. 33.

⁶ Cf. *Extensiunea termenilor*, 43, PG 31, 1028 b.

Parcurgând viața și biografia acestui părinte duhovnicesc constat, cu uimire și admirație, tăria lui de caracter și verticalitatea cu care a fost înzestrat acest contemporan al nostru în fața căruia noi nu suntem altceva decât niște oameni supuși vremurilor acestui veac!...

Se cuvine așadar, să-i aducem prinos de cinstire și de recunoștință rugându-ne lui Dumnezeu să-l răsplătească cu harul și cu dragostea sa cea nemărginită acolo, în locașurile cele cerești, în lumina cea neînserată a Slavei Sale!

În încheiere, deci, voi susține cu toată tăria că eu personal, mă simt foarte împlinit și onorat pentru faptul că am avut fericitul prilej și marea șansă de a-l întâlni și (de) a-l cunoaște pe *Părintele Arhimandrit Gavriil Stoica – mare personalitate a culturii și spiritualității noastre monahale românești, autentice și mărturisitoare din aceste răzvrătite vremuri*, având convingerea și nădejdea că vom ști cu toții pe mai departe, să ne cinstim înaintașii, potrivit meritelor și vredniciilor fiecăruia, cu toate că în aceste vremuri, prețuim mai mult pe alții de oriunde și de aiurea, căci ni se par a fi mai exotici, mai spectaculoși, mai senzaționali!... Însă, rămânem convinși de faptul că ce este nobil rămâne iar ce este ieftin, apune!...

Așadar, cei alungați din turnurile babilonice pot bate la porțile cetății noului Ierusalim – cel bisericesc și ceresc ce „nu are trebuință de soare, nici de lună, ca să o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o, făclia ei fiind Mielul” (Apoc. 21, 23). Această personalitate duhovnicească și benucuvântată, cu alte cuvinte, este una de referință în cadrul Bisericii și spiritualității noastre autentice, care ar trebui să fie cunoscută, recunoscută și apreciată pentru totdeauna, de către toți cei ce cred că „Biserica este cetatea pe care nici porțile iadului nu o vor birui”!...

***Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!
Veșnică să-i fie pomenirea! Amin!***

***Cu aleasă prețuire și multă recunoștință,
Drd. Stelian Gomboș – Consilier
la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Guvernului României.***